

**საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს
სკოპინგის დასკვნა N41**

24.08.2021

საერთო მონაცემები: საქმიანობის დასახელება: სამედიცინო ნარჩენების ინსინერაციის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (მათ შორის წარმადობის გაზრდა)

საქმიანობის განმახორციელებელის დასახელება და მისამართი: შპს „საქართველოს სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგი“, ქ. თბილისი, ლარსის შეს. №5, ბინა №29;

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: გარდაბანის მუნიციპალიტეტი, სოფ. გამარჯვება;

განაცხადის შემოსვლის თარიღი: 21.06.2021

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: დამოუკიდებელი სპეციალისტი დავით გოჩიაშვილი.

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში შპს „საქართველოს სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგის“ მიერ წარმოდგენილია გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფ. გამარჯვებაში არსებული სამედიცინო ნარჩენების ინსინერაციის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (მათ შორის წარმადობის გაზრდა) სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მიხედვით, არსებული ინსინერატორი განთავსებულია გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფ. გამარჯვების ტერიტორიაზე, შპს „საქართველოს სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგის“ საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 81.07.14.075). ტერიტორიის სრული ფართობია 3196 მ². საპროექტო ტერიტორია საავტომობილო გზიდან დაშორებულია 700 მეტრით. უახლოესი დასახლებული პუნქტი, სოფ. ფოლადაანთკარი მდებარეობს 1 კმ-ში.

2016 წელს სამინისტროს მიერ შპს „საქართველოს სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგის“ ნარჩენების განთავსებაზე (სამედიცინო ნარჩენების ინსინერაცია) გაცემულია ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №30 (06.06.2016), რომლის საფუძველზე, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2020 წლის 1 ოქტომბრის N2-882 ბრძანებით გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება. სსდ გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ 2019 წლის 31 ოქტომბრიდან 2019 წლის 08 ნოემბრის ჩათვლით განხორციელდა გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფელ

გამარჯვებაში მდებარე შპს "საქართველოს სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგის" ნარჩენების განთავსების (სამედიცინო ნარჩენების ინსინერაცია) ობიექტის 2016 წლის 6 ივნისის №30 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის პირობებისა და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების მდგომარეობის ინსპექტირება. ინსპექტირების შედეგადაც დადგინდა, რომ შპს „საქართველოს სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგის“ მიერ არ არის შესრულებული №30 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით დადგენილი პირობები, გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშით განსაზღვრული ვალდებულებები და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნები, რაც დასტურდება გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის 2020 წლის 29 ივნისის №DES6 20 00036113 წერილით. აღნიშნულის საფუძველზე, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს 2020 წლის 10 აგვისტოს N7616/01 წერილის შესაბამისად, 2016 წლის 6 ივნისის №30 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის პირობების შესრულების შემოწმებისას გამოვლენილი დარღვევების აღმოფხვრისათვის შპს „საქართველოს სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგის“ განესაზღვრა გონივრული ვადები. წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშს თან ახლავს, გონივრული ვადების შესრულების შესახებ ინფორმაცია დანართის სახით.

წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, დაგეგმილია არსებული 30 კგ/სთ წარმადობის მქონე ინსინერატორის (INCINER8-ის 18-40S მოდელი) დემონტაჟი და მის ნაცვლად, ახალი, გაუმჯობესებული ტექნიკური მონაცემების მქონე და უფრო მაღალი წარმადობის „WFS-300“ ტიპის ინსინერატორის დამონტაჟება. ახალი ინსინერატორის წარმადობა შეადგენს 235 კგ/სთ. ინსინერატორი იმუშავებს კვირაში 6, ხოლო წელიწადში 300 სამუშაო დღე. საწარმოს მაქსიმალური სამუშაო საათების რაოდენობა შეადგენს 4800-ს, დღეში 16 საათიანი სამუშაო გრაფიკის გათვალისწინებით. ამასთან, წელიწადში 100 საათი გაანგარიშებულია სარემონტო სამუშაოებისა და სხვა გაუთვალისწინებელი მიზეზებით წარმოების შეჩერებისთვის. შესაბამისად, ინსინერატორის ექსპლუატაციისას სამუშაო საათების მაქსიმალური რაოდენობა შეადგენს 4700-ს. წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, მაქსიმალური დატვირთვით მუშაობის შემთხვევაში ინსინერატორში შესაძლებელია საათში 235 კგ, ხოლო წელიწადში 1104500 კგ (1105,5 ტ) სამედიცინო ნარჩენის დაწვა. ამასთან აღნიშნულია, რომ საწარმოში რეალურად დაგეგმილია წელიწადში 180-200 ტ ნარჩენის ინსინერაცია. ინსინერატორი იმუშავებს დიზელის საწვავის გამოყენებით. ექსპლუატაციის ეტაპზე საწვავის საჭირო წლიური ხარჯი იქნება 12600 ლიტრი. ინსინერატორის საშუალებით შესაძლებელია სამედიცინო, ცხოველური, ინდუსტრიული და მყარი ნარჩენის დამუშავება.

ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით ასევე გათვალისწინებულია ინსინერატორის საწარმოს შენობის რეკონსტრუქცია, კერძოდ ინსინერაციას დაქვემდებარებული ნარჩენების დროებითი დასაწყობებისთვის სპეციალური სათავსო სივრცის შექმნა. შენობაში ასევე განთავსდება სასაწყობე სათავსო და პერსონალისთვის განკუთვნილი სივრცე. საპროექტო

ტერიტორიაზე ასევე განთავსებული იქნება დიზელის საწვავის სამარაგო რეზერვუარი, ავტოსამრეცხაო და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი მოწყობილობა.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, „WFS“ სერიის ნარჩენების ინსინერატორები წვის ყველაზე თანამედროვე მეთოდით გამოირჩევა, რომელიც ითვალისწინებს პიროლიზს, მეორადი ინსინერაციას და ნამწვის დამუშავებას. ინსინერატორის შემადგენლობაში შედის ორმაგი წვის კამერა, შერეული წვის კამერა, კვამლის ფილტრის კამერა ცეცხლგამძლე ხაზებით და ეფექტური მაღალი წვის კამერა ტემპერატურით 1200°C-მდე, რაც მიჩნეულია როგორც მაღალი და ეფექტური წვის სიჩქარე. ინსინერატორის ძირითადი წვის კამერა აგებულია ნარჩენის აირად გარდაქმნის ტექნოლოგიის საფუძველზე ისე, რომ უზრუნველყოს ინსინერატორში ტემპერატურის 200°C-დან 800°C-მდე გაზრდა. დანადგარში გამოყენებულია მაღალი ხარისხის, უჟანგავი ფოლადისაგან დამზადებული კვამლსადენი, რაც უზრუნველყოფს დანადგარის სტაბილურ ფუნქციონირებას.

მეორადი ინსინერაციის კამერა და სავენტილაციო დანადგარი დამონტაჟებულია მეორადი შემრევი ინსინერაციის კამერაში. მაღალ ტემპერატურაზე აალებადი აირი, შერეული მბოლავ აირში, ფაქტობრივად სრულად იწვება. გაზიფიკატორის (აირის წარმოქმნელის) მიერ წარმოქმნილი აირი ეფექტურად ერევა ჰაერს, იწვება და გამორიცხავს გახურებულ აირში არსებული ნახშირბადის მასალის გაფრქვევას და დაყოვნებულ წვას. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, როდესაც მბოლავი აირი შედის მაღალი ტემპერატურის გამოსაწვავ კამერაში, შეიძლება ისევ სრულად დაიწვას გამოსაწვავ კამერაში. მბოლავი აირის მტვრის მოსაშორებლად გამოიყენება როტაციული ჰაერის ნაკადი. მბოლავი აირის ღუმელში დაყოვნების დრო 2 წამზე მეტია, შესაბამისად წვადი აირი მბოლავ აირში და წვადი ნივთიერებები გაფრქვეულ ნაცარში სრულად იწვება. მშრალი გამონაბოლქვი აირის გამწმენდი აღჭურვილობა საკვამურის ზედა ბოლოში გამოიყენება ინსინერაციით წარმოქმნილი წყალბადის ქლორიდისთვის და გოგირდის ოქსიდებისთვის, რომლის შთანთქმით დამუშავების შემდეგ, კომპონენტები, როგორცაა მბოლავი აირის სუნი, იშლება მაღალ ტემპერატურაზე. მბოლავი აირის გამწმენდი სისტემა აღჭურვილია კალციუმის ჰიდროქსიდის ფილტრებით, რაც ანეიტრალებს მჟავის შემცველ აირებს ისე, რომ მავნე კომპონენტები მბოლავ აირში მინიმუმამდე შემცირდეს. ინსინერატორი იმართება ავტომატური პროგრამული კონტროლით, რასაც მინიმუმამდე დაყავს ადამიანური ჩართულობა. ინსინერატორის კარს და მტვრის გამწმენდ კარს აქვს სრულად დალუქული სტრუქტურა, ორმაგი მჭიდრო პლომბის ფორმით ისე, რომ ინსინერაციის დროს ღუმელი სრულად იზოლირებულია მისი გარე ზედაპირისგან.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ინსინერატორის ექსპლუატაციის ეტაპზე იგეგმება სამედიცინო ნარჩენების ინსინერაცია, რომლებიც „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილების შესაბამისად გაერთიანებულია შემდეგ ჯგუფებში: 18 01 - ნარჩენები მშობიარობის, დიაგნოსტიკის, მკურნალობისა და

დაავადებების პრევენციული ღონისძიებებიდან ადამიანებში; 18 02 - ნარჩენები კვლევის, დიაგნოსტიკის, მკურნალობისა და დაავადებების პრევენციული ღონისძიებებიდან ცხოველებში. ამასთან, კომპანია სამომავლოდ გეგმავს კერძო მოთხოვნის შემთხვევაში მოახდინოს სხვადასხვა სახიფათო ნარჩენების ინსინერაცია, რის შესაძლებლობასაც იძლევა ახალი ინსინერატორის დანადგარი. ასეთ ნარჩენებს განეკუთვნება 08 01 11* - ნარჩენი საღებავი და ლაქი, რომელიც შეიცავს ორგანულ გამხსნელებს ან სხვა სახიფათო ნივთიერებებს; 08 03 12* - ნარჩენი მელანი, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს; 08 03 14* - მელნის ლექები, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს; 08 03 17* - პრინტერის ტონერი/მელანის ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებისას მოსალოდნელია როგორც სახიფათო, ისე არასახიფათო ნარჩენის წარმოქმნა. ინსინერატორის საწარმოს სარეკონსტრუქციო სამუშაოების მიმდინარეობისას დიდი რაოდენობით სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა მოსალოდნელი არ არის. სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა შესაძლებელია მოხდეს საწვავის ავარიული დაღვრის შემთხვევაში, რომელიც გამოიწვევს ნიადაგისა და ქვების სახიფათო ნივთიერებით დაბინძურებას (*17 05 03), ასევე მოსალოდნელია მცირე რაოდენობით სამშენებლო ნარჩენების წარმოქმნა, რომლის შემდგომი მართვაც მოხდება ნარჩენების მართვის გეგმის შესაბამისად. საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ნარჩენების წვის შემდეგ მიღებული ფერფლი (ნაცარი) თავსდება მისთვის განკუთვნილ ჰერმეტიკულად დახურულ კასრში, საიდანაც ფერფლი ჩაიყრება სპეციალური ჰერმეტიკული სარქველის მქონე კონტეინერში. მას შემდეგ რაც კონტეინერის მოცულობის დაახლოებით ¾ შეივსება ნაცრით, განხორციელდება მისი ლაბორატორიული ანალიზი, რის საფუძველზეც მოხდება ნაცრის შემდგომი მართვის გადაწყვეტა კანონმდებლობის შესაბამისად. ნაცარი შეიძლება განეკუთვნებოდეს „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილებით განსაზღვრულ ჯგუფებს: *10 01 14 - ინსინერაციის/დაწვის შედეგად მიღებული მძიმე ნაცარი და წიდა, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს; 10 01 15 - ინსინერაციის/დაწვის შედეგად მიღებული მძიმე ნაცარი, წიდა და ბოილერის მტვერი, რომელსაც არ ვხვდებით 10 01 14 პუნქტში. გარდა ამისა, საწარმოში დაგეგმილია ექსპლუატაციის ეტაპზე წარმოქმნილი ნარჩენების (15 02 02* - აბსორბენტები, ფილტრის მასალები (ზეთის ფილტრების ჩათვლით, რომელიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში), საწმენდი ნაჭრები და დამცავი ტანსაცმელი, რომელიც დაბინძურებულია სახიფათო ნივთიერებებით; 13 05 03* - ნავთობდამჭერის ნალექები) თავად გაუვნებელყოფა.

სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ინსინერაციას დაქვემდებარებული ნარჩენების საწარმოში შემოტანა ხორციელდება ხელშეკრულების საფუძველზე, ქ. თბილისსა და აღმოსავლეთ საქართველოს სხვა დასახლებული პუნქტების (ქ. რუსთავი, გარდაბანი და კახეთის რეგიონები) ტერიტორიაზე არსებული სამედიცინო პროფილის დაწესებულებებიდან (სტაციონარები, პოლიკლინიკები, სამედიცინო ცენტრები, სამედიცინო კაბინეტები, აფთიაქები და სხვა). სამედიცინო დაწესებულებები შპს „საქართველოს სამედიცინო და

საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრ ეკოლოგს“ გადასცემენ საქართველოს მთავრობის 2017 წლის 16 ივნისის #294 დადგენილების მოთხოვნების შესაბამისად დახარისხებულ და სათანადოდ, ჰერმეტიკულ ერთჯერადად გამოყენების ტარაში (პაკეტები, ავზებში) შეფუთულ ნარჩენებს. ნარჩენების ტრანსპორტირება ხორციელდება დახურული ძარის მქონე ავტომობილით, რომელიც მხოლოდ სამედიცინო ნარჩენების ტრანსპორტირების მიზნით გამოიყენება. თითოეულ პარტიას თან ახლავს სახიფათო ნარჩენების საინფორმაციო ფურცელი და სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ფორმა „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 მარტის №145 დადგენილების შესაბამისად. საწარმოში შემოტანილი ნარჩენების ინსინერაციამდე განთავსება მოხდება დროებითი დასაწყობების დამხმარე შენობაში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოში სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით წყალმომარაგება ხორციელდება GWP-სთან გაფორმებული სააბონენტო ხელშეკრულების საფუძველზე. საწარმოს ტერიტორიაზე ასევე დაგეგმილია 2 მ3/სთ წარმადობის მქონე „YKO-300“ მოდელის კომპაქტური გამწმენდი დანადგარის დამონტაჟება საწარმოს ჩამდინარე წყლების შეგროვების მიზნით. ტექნიკური დოკუმენტაციის მიხედვით დანადგარში გამოყენებული წყლების გაწმენდა ხდება სამ ეტაპად: პირველ ეტაპზე დაბინძურებული წყლების გაწმენდის პროცესი დაფუძნებულია გრავიტაციულ გაყოფაზე. პირველ კამერაში ხდება ნაკადის ჰომოგენიზაცია და ქვიშისა და შეწონილი ნაწილაკების დალექვა. მოცემულ ეტაპზე წყლების შეწონილი ნივთიერებებისაგან გაწმენდა ხდება 5-10 მგ/ლ-მდე. შემდგომ ეტაპზე წყლები ხვდება მეორე, კოალესცენციის კამერაში, სადაც ხდება ნავთობპროდუქტების გამოყოფა. კოალესცენტური ფილტრი ეფექტურად გამოყოფს ნავთობპროდუქტებს, რაც გამწმენდი დანადგარის გაბარიტული ზომების შემცირების საშუალებას იძლევა. მეორე კამერაში ნავთობპროდუქტებისაგან წმენდის ეფექტურობა აღწევს 5 მგ/ლ-მდე. ამავე კამერაში მონტაჟდება ავტომატური დაცვის მექანიზმები და სიგნალიზაცია. სედიმენტაციისა და კოალესცენციის ეტაპების გავლის შემდგომ წყალი ხვდება მესამე, ბოლო კამერაში, სადაც დაყენებულია 0,05 მგ/ლ-მდე ეფექტურობის სორბციული ფილტრები. გამწმენდ მოწყობილობაში გაწმენდილი წყლის, ასევე სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლების შეგროვებისა და შემდგომი მართვის მიზნით ტერიტორიაზე მოწყობილია ბეტონის ჰერმეტიკული ორმო (მოცულობა $8,27 \times 2,25 \times 2,0(h) \approx 37,22$ მ³). ორმოს სამუშაო მოცულობის შევსების შემდეგ, შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციის მიერ მოხდება მისი გაწმენდა და ნარჩენების შემდგომი მართვა. **წარმოდგენილ დოკუმენტაციაში სათანადოდ არ არის განხილული რა სახის ჩამდინარე წყლების წარმოქმნაა მოსალოდნელი საწარმოს ექსპლუატაციისას, რაც საჭიროებს დაზუსტებას.**

საწარმოს ტერიტორიაზე სანიაღვრე წყლების პოტენციურად დამაბინძურებელი უბნებს წარმოადგენს სახიფათო ნარჩენების დროებითი განთავსების კუთხე, საწვავის სამარაგო რეზერვუარი, ავტოსამრეცხაო და ტერიტორიაზე შემოსული ავტოტრანსპორტი. სახიფათო ნარჩენების დროებითი განთავსების სივრცე უზრუნველყოფილია გადახურვით და დაცულია

კედლებით ქარის ზემოქმედებისაგან, შესაბამისად სანიაღვრე წყლების დაბინძურება არ არის მოსალოდნელი. დიზელის სამარაგო რეზერვუარისთვის ავარიული დაღვრის შემთხვევაში მოწყობილია შესაბამისი შემოზღუდვა, ამასთან დაგეგმილია მისი გადახურვა ატმოსფერული ნალექებისაგან დაცვის მიზნით. რაც შეეხება ავტოსამრეცხაოს, ნაგებობა გადახურულია და მოწყობილია ბეტონის საფარი, ხოლო გამოყენებული წყალი მოხვდება გამწმენდ მოწყობილობაში. სკოპინგის ანგარიშის მიხედვით, ტერიტორიაზე შემოსული ავტოტრანსპორტი იმოდრავებს მხოლოდ რკინაბეტონის ფილაზე, რაც გამორიცხავს ნიადაგის დაბინძურებას.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საწარმოს სპეციფიკიდან გამომდინარე ატმოსფერულ ჰაერში ემისიები უკავშირდება ინსინერატორის ფუნქციონირებასა და საწვავის მოხმარებას. საწარმოს წარმადობის გაზრდა გამოიწვევს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების რაოდენობის ზრდას. ინსინერატორის დანადგარის ნამწვი აირების გამოყოფა და გაფრქვევა ხორციელდება 6 მ სიმაღლისა და 0,4 მ დიამეტრის მილის საშუალებით. ინსინერატორის პროექტირების ეტაპზე ჩატარებული კვლევის შედეგების მიხედვით, საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში გამოვლინდა ნახშირბადის მონოქსიდის (CO), აზოტის ოქსიდების (NOx) და გოგირდის დიოქსიდის (SO₂) გაფრქვევების ინტენსივობა. გარდა ამისა, დიზელის საწვავის მოხმარების პირობებში მოსალოდნელია ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევით. უნდა აღნიშნოს, რომ სკოპინგის ანგარიშში სათანადოდ შეფასებული არ არის საწარმოს ფუნქციონირების შედეგად, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მაჩვენებლები, მათ შორის ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ემისიების შესახებ უახლოესი დასახლებული პუნქტების გათვალისწინებით.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, ინსინერატორი განთავსებული იქნება დახურულ შენობაში, ხოლო საწარმოს ტერიტორია შემოსაზღვრულია ღობით. ამასთან, უახლოეს დასახლებულ პუნქტთან (სოფ. ფოლადაანთკარი 1 კმ-ში) დაშორებული მანძილის გათვალისწინებით დანადგარის ფუნქციონირება, ხმაურის გავრცელების რისკებთან დაკავშირებული არ იქნება.

საწარმოსთან უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტი, წყლის ხელოვნური საგუბარი დაშორებულია 600 მეტრით, ხოლო მანძილი მდ. მტკვარსა და საწარმოს ტერიტორიას შორის 3 კმ-ს აღემატება. საპროექტო ტერიტორია წლების განმავლობაში განიცდიდა მაღალ ტექნოგენურ და ანთროპოგენურ დატვირთვას, შესაბამისად რეკონსტრუქციისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე ზემოქმედება ბიოლოგიურ გარემოზე არ არის მოსალოდნელი.

საწარმოს ტერიტორიაზე დიზელის საწვავის სამარაგო რეზერვუარი განთავსებულია რკინაბეტონის საყრდენებზე, ხოლო მის ქვეშ ტერიტორია დაფარულია ბეტონის საფარით და ასევე მოწყობილია ბეტონის შემოზღუდვა. გზმ-ს ანგარიშის მომზადების ეტაპზე დაგეგმილი საწვავის სამარაგო რეზერვუარის გადახურვა, რაც უზრუნველყოფს ატმოსფერული ნალექებისგან შემოზღუდვის შიდა სივრცის დაცვას.

საპროექტო ტერიტორიაზე დაგეგმილია რკინაბეტონის ფილის მოწყობა: ავტომობილის შემოსასვლელ გზაზე, რომელიც მიდის ინსინერატორის შენობამდე, ინსინერაციის შედეგად წარმოქმნილი ფერფლის (ნაცარი) შესანახ დროებით კონტეინერამდე მონაკვეთზე, ავტოსამრეცხაომდე მისასვლელ გზაზე და დიზელის სამარაგო რეზერვუარამდე ავტომობილის მისასვლელ მონაკვეთზე. ტერიტორიის დანარჩენი ფართი მოიხრეშება, ხოლო ნაწილზე მოხდება ხე-მცენარეების დარგვა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე გარდაბნის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 15 ივლისს გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფ. გამარჯვების ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში. სკოპინგის ანგარიშის საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენელი, საქმიანობის განმახორციელებელი - შპს „საქართველოს სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგის“ წარმომადგენელი, სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელი პირი, სოფ. გამარჯვების გამგეობის წარმომადგენლები და დაინტერესებული პირი. პრეზენტაციის წარდგენის შემდგომ სოფ. გამარჯვების გამგეობის წარმომადგენელი დაინტერესდა გარემოს დაბინძურების მხრივ ხომ იქნება დაცული მოთხოვნები. რაზეც სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელმა პირმა განმარტა, რომ საწარმოში ხდება ორჯერადი წვა, ამასთან ტარდება ლაბორატორიული შემოწმებები, რითიც დგინდება, რომ გამოფრქვეული აირები შეესაბამება ზღვრულად დასაშვებ ნორმებს. აღსანიშნავია, რომ სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს წლიური წარმადობა შეადგენს 20 ტონას. თუმცა საჯარო განხილვის სხდომაზე საქმიანობის განმახორციელებელმა აღნიშნა, რომ საწარმოს წარმადობა 20 ტონაზე მნიშვნელოვნად მეტი იქნება და შესაძლებელია აღემატებოდეს 180 ტონას წელიწადში. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე და საჯარო განხილვის სხდომისას გამოკვეთილი უზუსტობებისა და დასაზუსტებელი საკითხების გათვალისწინებით სამინისტროს 2021 წლის 20 ივლისის N7563/01 წერილით წერილის საფუძველზე შეჩერდა ადმინისტრაციული წარმოება და შპს „საქართველოს სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგის“ დაევალა დამატებითი ინფორმაციის წარმოდგენა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, სამინისტროს მოთხოვნის საფუძველზე შპს „საქართველოს სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგის“ მიერ წარმოდგენილ იქნა პროექტთან დაკავშირებული დამატებითი ინფორმაცია და დოკუმენტაცია (წერილი N14178; 10/08/2021). კერძოდ: დაზუსტდა საწარმოს წარმადობა, წელიწადში სამუშაო დღეებისა და საათების რაოდენობა, წყალმომარაგებისა და წყალანირების საკითხები, ნარჩენების მართვის საკითხი. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები არ ყოფილა წარმოდგენილი.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზმ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და

შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
- 3.1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის კონსულტანტის მიერ.**

4. გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:

- ცვლილების საჭიროების დასაბუთება;
- საწარმოში არსებული (მიმდინარე) საქმიანობის დეტალური აღწერა;
- დაგეგმილი ცვლილებების დეტალური აღწერა;
- პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები, შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის ტერიტორიის ალტერნატივა, არაქმედების ალტერნატივა, ტექნოლოგიური ალტერნატივები და გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა;
- საქმიანობის განხორციელების ადგილის აღწერა GPS კოორდინატებით და Shp ფაილებთან ერთად;
- საწარმოს გენ-გეგმა ექსპლიკაციით, გაფრქვევების წყაროების მითითებით, სადაც დეტალურად იქნება ყველა არსებული და დაგეგმილი ინფრასტრუქტურული ობიექტი აღწერილი;
- საწარმოს ინსინერაციას დაქვემდებარებული ნარჩენებით მომარაგება, ტრანსპორტირების სქემა და ტრანსპორტირების პირობები. ამასთან გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ნარჩენების ტრანსპორტირების გეგმა-გრაფიკთან დაკავშირებით მუნიციპალიტეტთან კომუნიკაციის ამსახველი ინფორმაცია/დოკუმენტაცია;
- ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიამდე მისასვლელი გზის და მისი გამოყენების შესახებ;

- ინფორმაცია საწარმოს ინსინერაციას დაქვემდებარებული ნარჩენების ტრანსპორტირებისათვის გამოყოფილი ავტოტრანსპორტის შესახებ;
- ინსინერაციას დაქვემდებარებული ნარჩენების დროებითი დასაწყობების ადგილი და პირობების შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა);
- დეტალური ინფორმაცია საპროექტო ტერიტორიის შესახებ (მანძილი საცხოვრებელ სახლამდე, საავტომობილო გზამდე, ზედაპირული წყლის ობიექტამდე და სხვა უახლოეს სამრეწველო ობიექტამდე);
- ტერიტორიის მიმდებარედ და 500 მ-იანი რადიუსის მანძილზე არსებული ობიექტების შესახებ ინფორმაცია, დანიშნულების მითითებით;
- საწარმოს ტექნოლოგიური პროცესების დეტალური აღწერა;
- დეტალური ინფორმაცია ინსინერატორის კონტრუქციის, მათ შორის, წვის კამერების ფუნქციონირების რეჟიმებისა და მათში განვითარებული ტემპერატურის შესახებ. ასევე, ინსინერატორის საპასპორტო მონაცემები;
- საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები (დანადგარების სიმძლავრე, წარმადობა და მასშტაბი);
- ნავთობპროდუქტების საცავის (დიზელის რეზერვუარები) დეტალური აღწერა და ტექნიკური პარამეტრები (GIS კოორდინატის მითითებით);
- ნავთობპროდუქტების დაღვრის რისკების შემარბილებელი ღონისძიებები, მათ შორის დაღვრის საწინააღმდეგო სისტემის მოწყობა და სხვა;
- საწარმოს ელექტროენერგიით და დიზელის საწვავით მომარაგება;
- დასაქმებული ადამიანების რაოდენობა და სამუშაო გრაფიკი;
- საწარმოს წყალმომარაგების, სამეურნეო-ფეკალური, სანიაღვრე, საწარმოო ჩამდინარე წყლების მართვის საკითხები;
- გამწმენდი დანადგარის ტიპი, პარამეტრები, გაწმენდის ეფექტურობა, მისი მოწყობისა და ექსპლუატაციის დეტალური საკითხები და სხვა საწარმოში შესაძლო ავარიული სიტუაციების აღწერა და მათი მართვის გეგმა;
- ნარჩენების მართვის გეგმა. მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე მოსალოდნელი ნარჩენების სახეობებისა და რაოდენობის შესახებ ინფორმაცია და მათი შემდგომი მართვის ღონისძიებები;
- დასამუშავებლად მიღებული ნარჩენების კოდები და დასახელებები, საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილების „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხისა და კლასიფიკაციის“ შესაბამისად;
- დასამუშავებელი ნარჩენების რაოდენობა და წარმოშობა;
- ნარჩენების დამუშავების (აღდგენის/განთავსების) ოპერაციების კოდები და აღწერილობა, საქართველოს ნარჩენების მართვის კოდექსის (I/II დანართის) შესაბამისად;

- ნარჩენების დამუშავებისას გამოსაყენებელი საშუალებები და მოწყობილობები, აგრეთვე მათი წარმადობა;
- ინსინერაციის ექსპლუატაციის შედეგად წარმოქმნილი ნაცრის (ფერფლი) დროებითი დასაწყობების და საბოლოო მართვის საკითხები;
- დეტალური ინფორმაცია სახიფათო ნარჩენების დროებითი დასაწყობების უბნის შესახებ.
- ინფორმაცია ინსინერატორში ნარჩენების ჩატვირთვამდე მათი წინასწარი დამუშავების პროცესის შესახებ (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);
- ინსინერაციის შედეგად მიღებული ნაცრის სახიფათობის (მათ შორის ტოქსიკურობისა) ან/და შემადგენლობის განმსაზღვრელი ლაბორატორიული კვლევების შესახებ დეტალური ინფორმაციის წარმოდგენა;
- ინსინერატორის ექსპლუატაციის შედეგად წარმოქმნილი ნაცრის რაოდენობა;
- საწარმოს ტერიტორიის საკუთრების ან იჯარის/სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;

5. გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისათვის და პროექტის განხორციელების შედეგად მოსალოდნელი ზემოქმედებების შეჯამება მათ შორის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე, გაფრქვევის წყაროები (მათ შორის, არსებული ინსინერატორი), გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში; ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები, მათ შორის, ინსინერატორის შესაბამისი აიმიტვერდამჭერი მოწყობილობით აღჭურვის შესაძლებლობა;
- განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა-გრაფიკი, სადაც ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების და ხმაურის გავრცელების მინიმუმიზაციის მიზნით, გათვალისწინებული იქნება ინსტრუმენტული მონიტორინგი როგორც საწარმოს ტერიტორიაზე, ისე უახლოეს მოსახლესთან (სიხშირის და კოორდინატების მითითებით);
- ხმაურის გავრცელება (შესაბამისი გაანგარიშებითა და მოდელირებით) და მოსალოდნელი ზემოქმედება მოწყობა-ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება ზედაპირულ და მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე, შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- კუმულაციური ზემოქმედება და ზემოქმედების შედეგების შეფასება მიმდებარე ობიექტების გათვალისწინებით (ატმოსფერული ჰაერი, ხმაური და სხვა);

- ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებულ რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- ნარჩენების წარმოქმნით მოსალოდნელი ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება;
- ზემოქმედება ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა-გრაფიკი;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მენეჯმენტის გეგმა;
- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზშ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით, სამინისტროში წარმოდგენილ გზშ-ის ანგარიშში, წარმოდგენილი უნდა იქნეს 2016 წლის 6 ივნისის №30 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით განსაზღვრული პირობების შესრულების შესახებ ინფორმაცია; ასევე შესრულების სტატუსი და პირობების შესრულების ანალიზი. ამასთან 2016 წლის 6 ივნისის გაცემული N30 ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებულ საქმიანობაზე პირობების შესრულების მიზნით განსაზღვრული გონივრული ვადების შესრულების შესახებ ინფორმაცია.

გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, გარდაბნის მუნიციპალიტეტში, სოფ. გამარჯვებაში შპს „საქართველოს სამედიცინო და საყოფაცხოვრებო ნარჩენების უტილიზაციის ცენტრი ეკოლოგის“ სამედიცინო ნარჩენების ინსინერაციის საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (მათ შორის წარმადობის გაზრდა) პროექტზე სავალდებულოა გზშ-ის ანგარიში მომზადდეს წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.